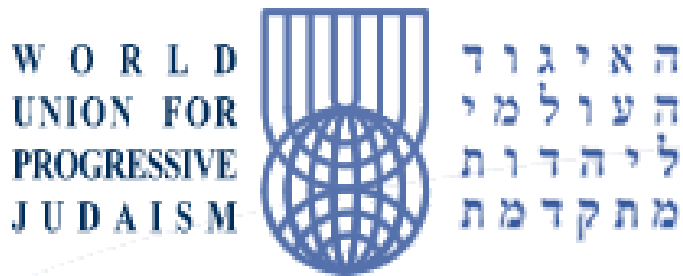

5776

Torah from Around the World

Het Goddelijke attribuut van chesed (liefde en goedheid) zei: „Zolang Awraham er was, had ik niets te doen, want hij deed mijn werk in mijn plaats.” Sefer HaBahir

---

Sjabbat 6 december 2015 / 22 kislew 5776, Wajesjev, Beresjiet / Genesis 37:1 - 40:23

Tanach, blz. 76 - 83

Haftara: Daniël 2:1 - 23

Tanach, blz. 1614 - 1615

Commentaar: Paul Freedman is rabbijn van de Radlett Reform synagoge, Radlett, Engeland.

Vertaling: Sera Spanier

[De oorspronkelijke Engelse tekst.](#)

Gods aanwezigheid leren zien

In sidra Wajesjev begint het verhaal over Joseef dat het laatste deel van het boek Beresjiet (Genesis) domineert. Het beslaat in totaal een kwart van de vijftig hoofdstukken en komt vier weken lang in de Toralezingen aan de orde. Ondanks die prominente aanwezigheid in Tanach, wordt Joseef niet tot een aartsvader, zoals zijn vader Ja'acov, zijn grootvader Jitschak en zijn overgrootvader Awraham. De Talmoed (bT Berachot 16b) verklaart dat er slechts drie aartsvader worden: Awraham, Jitschak en Jacob. En slechts vier aartsmoeder: Sara, Rivka, Lea en Rachel. De reden hiervoor is niet omdat wij ook afstammelingen zijn van Joseefs broers en ze zouden moeten horen bij de aartsvaders. De rabbijnen stellen dat datzelfde argument van toepassing is op Rachel en Lea (die tot de aartsmoeders worden gerekend, in tegenstelling tot Bilha en Zilpa, van wie wij eveneens afstammen, die niet worden

meegerekend). Het is eerder zo, zeggen de rabbijnen, dat het een kwestie is van hun belangrijkheid en waardering.

Daar is niets mis mee. Misschien zegt de lengte in centimeters van de Torateksten niet zondermeer iets over de status van iemand en is het werkelijke, literaire doel van het Joseef-verhaal om ons van de 'echte' aartsvaders en aartsmoeders naar Egypte te brengen - naar het Boek Exodus - waar het dramatische avontuur van God met de Israëlieten echt kan beginnen. Het verhaal van Joseef is uitgebreider en met meer details beschreven dan de verhalen over de daaraan voorafgaande aartsvaders en -moeders, maar de naam van God wordt daarin niet zo vaak genoemd.

Natuurlijk verschijnt God tamelijk veel in het boek Beresjiet: 350 keer komt het Tetragram (De uit vier letters bestaande Godsnaam) of Elohim (God) in enige vorm of zelfs beiden tegelijk voor. Maar slechts 10-15 procent daarvan in het verhaal over Joseef. Nog betekenisvoller is, dat volgens de Bijbelse tekst de aartsvaders een directe communicatie met God hebben. Joseef, daarentegen, is een dromer. God communiceert niet rechtstreeks met hem en goedbeschouwd verschijnt God zelfs niet in zijn dromen.

Maar dit betekent niet dat God er niet is. Ofschoon God niet aan Joseef verschijnt, zijn er verschillende aanwijzingen in de parasja van deze week dat God toch bij Joseef is, maar altijd op een kleine afstand: God is „met Joseef”, dat wil zeggen een factor in diens succes in de huishouding van Potifar; als de vrouw van Potifar hem probeert te verleiden kan hij niet zondigen vanwege de Aanwezigheid van de Ene; en de Ene staat hem toe de dromen van anderen uit te leggen. De aanwezigheid van God is niet expliciet; God's aanwezigheid komt tot uitdrukking als een manier om de wereld te begrijpen en in de gebeurtenissen in het leven van Josef.

Het geniale van Joseef – en dat wat voor mij belangrijk is - is dat hij uiteindelijk God erkent en onderkent, ook al is God niet duidelijk aanwezig of 'noodzakelijk'. Als het verhaal ten einde loopt, wanneer hij wordt herenigd met zijn broers, ziet hij, terugdenkend aan wat er is gebeurd, hoe God werkzaam is geweest in het verhaal dat wij deze week lezen. Hoewel ze Joseef hebben verkocht (in plaats van hem te doden!), stelt Joseef zijn broers gerust: „Jullie hebben mij niet hier naar toe gebracht, maar God”. Als het alleen een verhaal over een verwend kind is met jaloerse broers, een verhaal over voortrekkerij, wrok, verraad, bedriegerij, een verhaal over hoe het 'lot' verandert en over verzoening, dan werkt het net zo goed zonder God op de achtergrond.

Het is zeer wel mogelijk om ons leven te leven zonder God daarbij een rol te geven. Als jouw God niet een expliciete entiteit is die fysiek verschijnt of tot je spreekt zoals God deed tot de aartsvaders in het Bijbelse verhaal, dan kan het een keuze zijn om God of Gods vingerafdrukken te zien in ons leven. Ons religieuze avontuur bestaat dan uit het ontwikkelen van ons begrip van God; wat er dan van ons wordt gevraagd is te onderzoeken wat er nodig is om met dit begrip leven.

„Het doet er niet toe hoe ingespannen we kijken,” schrijft Neil Gillman, „de God van Israël kan men niet zien. Kijken is niet hetzelfde als zien en God zien is niet hetzelfde als een appel zien. Wat we zoeken en wat we zien zijn sporen van Gods aanwezigheid in de wereld en in de geschiedenis, maar niet God zelf. Om deze sporen te identificeren als reflecties van Gods aanwezigheid is heel veel interpretatie nodig. Het is deze interpretatie die Joseef elk van ons kan leren en die de moeite waard is. Gezegend is onze God, de God van Awraham, van Sara, van Jitschak, van Rivka, van Ja'acov, van Lea, van Rachel... en van Joseef.